

ΧΩΡΑ - ΚΥΠΡΟΣ

1. ΔΙΚΑΙΟ: Ποινικό δίκαιο

Έχει ποινικοποιηθεί ο ΑΓΓΟ;

Κωδικός*

• **Ναι, μέσω συγκεκριμένου άρθρου του περί Ποινικού Κώδικα Νόμου**

• **Έτος νόμου:** Ο περί Ποινικού Κώδικα Νόμος (Κεφ. 154).

• **Ορισμός του ΑΓΓΟ:**

Στο άρθρο 233Α ως ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων ορίζεται: «Η περικοπή, ή ο με οποιοδήποτε τρόπο ακρωτηριασμός ολόκληρου ή μέρους του μεγάλου χείλους (labia majora) ή του μικρού χείλους (labia minora) του αιδοίου ή της κλειτορίδας γυναίκας».

• **Ορισμός των πράξεων που ποινικοποιούνται:**

Άρθρο 233Α(1): «(α) Η περικοπή, ή ο με οποιοδήποτε τρόπο ακρωτηριασμός ολόκληρου ή μέρους του μεγάλου χείλους (labia majora) ή του μικρού χείλους (labia minora) του αιδοίου ή της κλειτορίδας γυναίκας» ή «(β) η βοήθεια, προτροπή, συμβουλή ή πρόκληση της εκτέλεσης από τρίτο πρόσωπο, οποιασδήποτε από αυτές τις πράξεις στο σώμα γυναίκας».

Άρθρο 233Α(2): «Οι πράξεις που καθορίζονται στο εδάφιο (1) δε συνιστούν αδίκημα αν εκτελεσθούν από ιατρό και η εκτέλεσή τους είναι αναγκαία, είτε για τη φυσική υγεία της γυναίκας, στην οποία εκτελούνται, είτε εκτελούνται σε γυναίκα που βρίσκεται σε οποιοδήποτε στάδιο τοκετού, ή μετά από αυτό, και σχετίζονται με τον τοκετό. Νοείται ότι οι πιο πάνω πράξεις εκτελούνται μόνον κατόπιν γνωμάτευσης δύο άλλων ιατρών.»

Άρθρο 233Α(3): «Συγκατάθεση εκ μέρους της γυναίκας στην οποία εκτελούνται οι πράξεις δεν συνιστά υπεράσπιση ούτε ελαφρυντικό στην επιμέτρηση της ποινής».

*(το σύστημα κωδικοποίησης επεξηγείται στη σελίδα 25)

- **Ποινή:** Άρθρο 233Α(5): «Αδικήματα που διαπράττονται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου, τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι πέντε έτη».
- **Νομολογία:** Δεν έχουν παραπεμφθεί υποθέσεις ΑΓΓΟ ενώπιον των Δικαστηρίων.

Υπάρχουν περιορισμοί/εξαιρέσεις;

Κωδικός

• Δ/Υ

Κορίτσια που κινδυνεύουν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ περιλαμβάνονται στις ισχύουσες διατάξεις για την προστασία των παιδιών;

Ναι, κορίτσια που κινδυνεύουν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ περιλαμβάνονται στις διατάξεις για την προστασία των παιδιών. Σύμφωνα με το γενικό νομοθετικό πλαίσιο ο ΑΓΓΟ θεωρείται μορφή βίας κατά των γυναικών, παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ενός παιδιού και κακοποίηση παιδιού.

Ο περί Παιδίων Νόμος (ΚΕΦ. 352, όπως τροποποιήθηκε το 2014), απαγορεύει τις πράξεις σκληρότητας σε παιδιά ηλικίας κάτω των 16 ετών. Στο Άρθρο 54 ως σκληρότητα ορίζεται «η εκ προθέσεως επίθεση, κακομεταχείριση, παραμέληση, εγκατάλειψη [ή] η έκθεση που ενδέχεται να προκαλέσει περιττή ταλαιπωρία ή βλάβη της υγείας παιδιών, όπως και τραυματισμό ή απώλεια όρασης, ακοής, άκρου ή οργάνου».

Σύμφωνα με τους περί Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού Νόμους του 2007 (Ν. 74(Ι)/2007 και Ν. 44(Ι)/2014), ο/ή Επίτροπος έχει εξουσία διερεύνησης και μπορεί να παρεμβαίνει σε κάθε θέμα/υπόθεση που αφορά παιδιά, προκειμένου να εκπροσωπεί τα συμφέροντά τους, σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του 1989

ΔΙΚΑΙΟ: Ετεροδικία

Εφαρμόζεται η αρχή της ετεροδικίας;

Κωδικός

- **Ναι και εφαρμόζεται ανάλογα με τη σχέση του υπόπτου ή και του θυματος με την χώρα.**

Με το άρθρο 233Α(4) του περί Ποινικού Κώδικα Νόμου (Κεφ. 154) εφαρμόζεται η αρχή της ετεροδικίας. Τα Δικαστήρια της Κύπρου έχουν αρμοδιότητα να εκδικάζουν αδίκημα, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου, που διαπράττεται από πολίτη ή μη της Κύπρου και διαπράττεται εντός ή εκτός της χώρας.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

- **Δ/Υ**

ΔΙΚΑΙΟ: Άσυλο

Αποτελεί ο ΑΓΓΟ λόγο για τη χορήγηση διεθνούς προστασίας;

Κωδικός

- **Ναι, είναι λόγος για να αποδοθεί καθεστώς προσφύγισσας.**

Μια γυναίκα ή ένα κορίτσι που έχει υποβληθεί ή φοβάται ότι θα υποβληθεί σε ΑΓΓΟ όταν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής της μπορεί να υποβάλει αίτηση για να της χορηγηθεί καθεστώς προσφύγισσας στην Κύπρο, σύμφωνα με το άρθρο 3Γ του περί Προσφύγων Νόμου (6 (Ι)/2000).

Ο ΑΓΓΟ αποτελεί μορφή δίωξης λόγω φύλου. Κατά τη διαδικασία υποβολής αίτησης λαμβάνεται υπόψη η χώρα καταγωγής και οι προσωπικές συνθήκες της αιτούσας. Οι επιζήσασες του ΑΓΓΟ λαμβάνουν συνήθως επικουρική προστασία σύμφωνα με το άρθρο 15(β) της Οδηγίας της ΕΕ για τις Απαιτήσεις Αναγνώρισης, εάν αποδείξουν ότι θα υποβληθούν σε επαναγκηριασμό ή περαιτέρω ακρωτηριασμό.

Γυναίκες από μια συγκεκριμένη εθνική ομάδα ή περιοχή όπου ο ΑΓΓΟ διενεργείται συχνά μπορούν να λάβουν διεθνή προστασία με βάση την «ιδιαιτέρη κοινωνική ομάδα», καθώς η πρακτική αυτή αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου μοντέλου διακρίσεων εις βάρος των κοριτσιών και των γυναικών (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 2002).

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

• Δ/Υ

Ποια δικαιώματα αναγνωρίζονται σε γυναίκες ή κορίτσια που έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ, εάν τους έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία;

Προσωρινή διαμονή

Σύμφωνα με το άρθρο 18Α(2)(α) του περί Προσφύγων Νόμου του 2000 σε αναγνωρισμένους πρόσφυγες χορηγείται άδεια διαμονής τριετούς ισχύος, η οποία ανανεώνεται για περαιτέρω τριετείς περιόδους.

Σύμφωνα με το άρθρο 18Α(3) η άδεια διαμονής που χορηγείται στα μέλη της οικογένειας των δικαιούχων του καθεστώτος πρόσφυγα τα οποία δεν πληρούν ατομικώς τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα μπορεί να ισχύει για διάστημα μικρότερο των τριών ετών και να είναι ανανεώσιμη. Οι άδειες παραμονής περιορίζονται σε περιοχές που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η έκδοση άδειας διαμονής μπορεί να διαρκέσει μήνες, επηρεάζοντας συναφή δικαιώματα όπως η πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη.

Μόνιμη διαμονή

Αίτηση για μόνιμη διαμονή μπορεί να υποβληθεί, εάν οι αιτούσες:

1. Διέμεναν νόμιμα και αδιάλειπτα σε κρατικά ελεγχόμενες περιοχές της ΚΔ.
2. Έχουν σταθερό και τακτικό εισόδημα που επαρκεί για να ζήσουν χωρίς να καταφύγουν στο σύστημα κοινωνικής πρόνοιας της ΚΔ. Το εισόδημα αξιολογείται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:
 - αποδοχές από εργασία πλήρους απασχόλησης,
 - αποδοχές από άλλες σταθερές και νόμιμες πηγές,
 - έξοδα διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένου του ενοικίου που ισχύει στην τρέχουσα αγορά,
 - σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου ή διάρκειας τουλάχιστον 18 μηνών,
 - στέγη για την αιτούσα και τα εξαρτώμενα μέλη της οικογένειάς της που επαρκεί για αντίστοιχη οικογένεια, εάν διέμενε στην ίδια περιοχή, πληροί τα γενικά πρότυπα υγείας και ασφάλειας και εν γένει εξασφαλίζει μια αξιοπρεπή ζωή,
 - σε περίπτωση αυτοαπασχόλησης, οικονομική βιωσιμότητα της επιχείρησης ή της δραστηριότητας, δεξιότητες και εμπειρία στον σχετικό τομέα.
3. Επαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας και βασική γνώση της πολιτικής και της κοινωνίας της Κύπρου.
4. Επαρκής ασφάλιση υγείας που καλύπτει τους συνήθεις κινδύνους σε ασφαλιστήρια συμβόλαια για πολίτες της Κύπρου, έγκυρο ιατρικό βιβλιάριο που έχει εκδοθεί από το Υπουργείο Υγείας.
5. Διαβεβαίωση ότι δεν υφίσταται απειλή για τη δημόσια ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη.
6. Εξασφαλισμένη διαμονή σε περιοχές που ελέγχονται από την ΚΔ, η διαμονή δεν πρέπει να έχει εξασφαλιστεί κατόπιν απάτης ή ψευδούς δήλωσης. (UNHCR Cyprus: Refugee Rights [(Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο: Δικαιώματα Προσφύγων]).

Ειδική μεταχείριση για άτομα που έχουν ανάγκη

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του περί Προσφύγων Νόμου (Ν. 6(Λ)/2000), οι αρμόδιες αρχές λαμβάνουν υπόψη τους την ειδική κατάσταση των ευάλωτων προσώπων, όπως οι επιζήσασες ΑΓΓΟ, επιτρέποντας σε γυναίκες ή κορίτσια που είτε έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ είτε φοβούνται ότι θα αναγκαστούν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ όταν επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους να υποβάλουν αίτηση για το καθεστώς προσφύγισσας.

Μια γυναίκα ή ένα κορίτσι μπορεί να ζητήσει άσυλο με βάση το γεγονός ότι ανήκει σε «ιδιαιτέρη κοινωνική ομάδα» που εφαρμόζει τον ΑΓΓΟ. Ωστόσο, ο νόμος δεν περιλαμβάνει ειδική διάταξη σχετικά με τον ΑΓΓΟ.

Κοινωνική πρόνοια

Οι πρόσφυγες/ισσες ή οι δικαιούχοι επικουρικής προστασίας που είναι εγγεγραμμένοι/ες ως άνεργοι/ες μπορούν να υποβάλουν αίτηση για Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα (ΕΕΕ). Οφείλουν να είναι εγγεγραμμένοι/ες ως άνεργοι/ες στο περιφερειακό γραφείο εργασίας τους ή να αποδείξουν ότι είναι ανίκανοι/ες να εργαστούν για λόγους υγείας.

Άδειες εργασίας

Οι πρόσφυγες/ισσες ή οι δικαιούχοι επικουρικής προστασίας μπορούν να εργάζονται από την ημερομηνία χορήγησης του καθεστώτος τους. Βάσει του περί Προσφύγων Νόμου έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους πολίτες/τιδες όσον αφορά την αμοιβή, την πρόσβαση σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης και άλλους όρους απασχόλησης (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Τμήμα Εργασίας).

Υπηρεσίες Φροντίδας Υγείας

Από τον Ιούνιο του 2019, οι πρόσφυγες/ισσες ή οι δικαιούχοι επικουρικής προστασίας δικαιούνται υπηρεσίες φροντίδας υγείας, στην ίδια βάση με τους/τις Κύπριους/ιες υπηκόους, στο πλαίσιο του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ). (UNHCR Cyprus: Refugee Rights - Healthcare [Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο: Δικαιώματα Προσφύγων - Υγειονομική Περίθαλψη]).

Οικογενειακή επανένωση

Η οικογενειακή επανένωση επιτρέπεται μόνο για πρόσφυγες και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις για δικαιούχους επικουρικής προστασίας. Δεν υπάρχει περίοδος αναμονής για τα άτομα που υποβάλλουν αίτηση.

ΔΙΚΑΙΟ: Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης

Έχει επικυρώσει η χώρα τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης;

Κωδικός

• **Ναι, την έχει επικυρώσει.**

- Υπογραφή: 16 Ιουνίου 2015
- Επικύρωση: 10 Νοεμβρίου 2017
- Έναρξη ισχύος: 01 Μαρτίου 2018

Η πρώτη κρατική έκθεση εφαρμογής δημοσιεύθηκε τον Νοέμβριο του 2022 (GREVIO Baseline Evaluation Report Cyprus [Βασική Έκθεση Αξιολόγησης Κύπρου της Ομάδας Εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Καταπολέμηση της Βίας εναντίον των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας]).

2. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Εθνικό Σχέδιο Δράσης

Υπάρχουν Εθνικά Σχέδια Δράσης (ΕΣΔ) για τον ΑΓΓΟ;

Κωδικός

• **Όχι, δεν υπάρχει ΕΣΔ που να περιλαμβάνει τον ΑΓΓΟ.**

Δεν υπάρχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη και την προστασία από τον ΑΓΓΟ. Ωστόσο, υπάρχει μια Εθνική Στρατηγική και ένα Σχέδιο Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (2023-2028) που περιλαμβάνει δράσεις για τον ΑΓΓΟ.

Η Στρατηγική προβλέπει δράσεις σχετικά με την ανάπτυξη πρωτοκόλλων για υποθέσεις ΑΓΓΟ και για την πρόσληψη και την εκπαίδευση διερμηνέων και διαπολιτισμικών διαμεσολαβητών/ριων.

Κωδικός

• Δ/Υ

Διατίθεται επαρκής προϋπολογισμός για το ΕΣΔ;

Στην ενότητα 4.6 του Δεύτερου Πυλώνα (Προστασία των Θυμάτων) του Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (2023-2028), αναφέρεται η ανάπτυξη πρωτοκόλλων για αιτούσες άσυλο που είναι επιζήσασες του ΑΓΓΟ.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Διυπηρεσιακός Μηχανισμός Συντονισμού

Υπάρχει διυπηρεσιακός μηχανισμός συντονισμού για τον ΑΓΓΟ;

Κωδικός

• Όχι, δεν υπάρχει διυπηρεσιακός μηχανισμός συντονισμού για τον ΑΓΓΟ.

- Το Σπίτι της Γυναίκας που εγκαινιάστηκε τον Δεκέμβριο του 2020, προσφέρει υπηρεσίες υποστήριξης σε γυναίκες και τα παιδιά τους, καθώς και σε κορίτσια κάτω των 18 ετών, που είναι θύματα βίας, ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους. Το Σπίτι της Γυναίκας λειτουργεί «ως επιστημονικό κέντρο, φιλικό προς τα θύματα βίας, όπου επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων και δημόσιοι λειτουργοί, όπως κλινικοί ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικά καταρτισμένα μέλη της αστυνομίας κ.λπ., εργάζονται κάτω από την ίδια στέγη με στόχο την παροχή προστασίας και εξειδικευμένης υποστήριξης στα θύματα βίας και τις οικογένειές τους».
- Το 2022 συστάθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο της Κύπρου ένας Εθνικός Συντονιστικός Φορέας για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών με αρμοδιότητες για τον σχεδιασμό, τον συντονισμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση πολιτικών και των μέτρων για την πρόληψη και την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Ο φορέας λογοδοτεί στον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Υποχρέωση καταγραφής από τους αρμόδιους επαγγελματίες

Υπάρχει υποχρέωση καταγραφής (τήρησης μητρώου) των υποθέσεων ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- Όχι, δεν υπάρχει υποχρέωση καταγραφής των υποθέσεων ΑΓΓΟ

Με την Εθνική Έκθεση της Κύπρου για το Πεκίνο+25 που εκπονήθηκε το 2019 υπογραμμίζεται ότι, λόγω της μεγάλης πρόσφατης εισροής μεταναστών/ριων, ορισμένες υγειονομικές εγκαταστάσεις έχουν επιχειρήσει να καταγράφουν περιστατικά ΑΓΓΟ. Σαν πρώτο βήμα, η πρακτική αυτή μπορεί να εξελιχθεί σε εργαλείο που θα βοηθήσει την κυβέρνηση να εκτιμήσει την έκταση του προβλήματος.

Η παραπάνω προσπάθεια δεν υποδηλώνει συστηματική ή τακτική συλλογή δεδομένων, ενώ, περαιτέρω, δεν υπάρχουν ποσοτικά στοιχεία για τον αριθμό των επιζησασών που έχουν πρόσβαση και χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υγείας. Πέραν αυτού, τα όποια στοιχεία έχουν συλλεχθεί δεν έχουν αξιολογηθεί.

Επί του παρόντος, η συχνότητα και η έκταση του ΑΓΓΟ παραμένουν άγνωστες. Ωστόσο, σύμφωνα με την εκτίμηση κινδύνου του EIGE για το 2018, 12–17% των κοριτσιών που ζουν στην Κύπρο από χώρες που εφαρμόζουν τον ΑΓΓΟ διατρέχουν κίνδυνο. Με την κοινή έκθεση Joint Shadow Report on Cyprus του Μεσογειακού Ινστιτούτου Μελετών Κοινωνικού Φύλου και του Ευρωπαϊκού Δικτύου για τον Τερματισμό του ΑΓΓΟ επισημαίνεται η ανάγκη για ένα σύστημα συλλογής δεδομένων / εθνικό μητρώο ώστε να εξαχθούν ποσοτικά στοιχεία αναφορικά με τις γυναίκες και τα κορίτσια που έχουν ήδη υποβληθεί σε ΑΓΓΟ ή διατρέχουν κίνδυνο στην Κύπρο.

Μια νέα πρωτοβουλία και πρακτική ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2024 σχετικά με τη συλλογή δεδομένων. Το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Κύπρου εγκαινίασε μια βάση δεδομένων όπου καταγράφονται οι περιπτώσεις γυναικών θυμάτων ΑΓΓΟ στο μητρώο γεννησεων στις οποίες παρασχέθηκαν υπηρεσίες φροντίδας υγείας στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος III.

Οι διαβουλεύσεις συνεχίζονται προκειμένου να συμπεριληφθεί η πρωτοβουλία αυτή στα επερχόμενα ΕΣΔ για την ισότητα των φύλων, καθιστώντας την υποχρεωτική σε όλες τις γυναικολογικές και μαιευτικές κλινικές και τα νοσοκομεία της Κύπρου.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός	• Είδος επαγγελματία • Ηλικία θύματος • Σε περίπτωση που έχει διαπραχθεί ΑΓΓΟ • Σε περίπτωση κινδύνου • Λοιπά
---------	---

Μόνο οι μαιες ή και μαιευτήρες που εργάζονται στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ είναι υπεύθυνοι για την καταγραφή των περιπτώσεων γυναικών θυμάτων ΑΓΓΟ.

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Υποχρέωση καταγγελίας από τους αρμόδιους επαγγελματίες

Υπάρχει υποχρέωση καταγγελίας (γνωστοποίηση στις αρχές και παρέμβαση);

Κωδικός	• Πράσινος (Ναι)
---------	--

Δεν έχουν ακόμα καθοριστεί κατευθυντήριες γραμμές για καταγγελίες περιστατικών ΑΓΓΟ. Ωστόσο, το καθήκον καταγγελίας εξετάζεται στους ακόλουθους νόμους:

1. Ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000

Σύμφωνα με το άρθρο 35α: Οποιοσδήποτε παραλείπει να καταγγείλει περίπτωση βίας σε βάρος ανήλικου προσώπου ή προσώπου με σοβαρές διανοητικές ή ψυχικές ανεπάρκειες, που περιέρχεται σε γνώση του, διαπράττει αδίκημα και σε περίπτωση καταδίκης υπόκειται σε φυλάκιση μέχρι δύο έτη ή σε χρηματική ποινή μέχρι χίλιες λίρες ή και στις δύο αυτές ποινές.

2. Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021

Σύμφωνα με το άρθρο 17: Σε περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο, στο πλαίσιο άσκησης του επαγγέλματός του ή των επαγγελματικών του καθηκόντων, είτε στον δημόσιο είτε στον ιδιωτικό τομέα, έχει επαρκείς λόγους να πιστεύει ότι έχει διαπραχθεί αδίκημα βίας κατά γυναίκας ή ότι αναμένεται να διαπραχθούν και άλλες πράξεις βίας εναντίον γυναίκας και προβαίνει σε καταγγελία στις διωκτικές αρχές, οι κανόνες εμπιστευτικότητας που προβλέπονται σε οποιονδήποτε εν ισχύ νόμο δεν τυγχάνουν εφαρμογής σε σχέση με την καταγγελία, εκτός από την περίπτωση για την οποία η πληροφόρηση ελήφθη από δικηγόρο, στο πλαίσιο παροχής νομικής συμβουλής ή/και εκπροσώπησης ή/και υπεράσπισης προσώπου σε σχέση με ποινική ή αστική διαδικασία.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

• Δ/Υ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Προστασία προσώπων που κινδυνεύουν

Υπάρχουν μέτρα πρόληψης/προστασίας για πρόσωπα που κινδυνεύουν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- **Ναι, υπάρχουν μέτρα πρόληψης/προστασίας**

Μέτρα πρόληψης/προστασίας για πρόσωπα που διατρέχουν κίνδυνο να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ προβλέπονται στους ακόλουθους νόμους:

- Ο περί Βίας στην Οικογένεια (Πρόληψη και Προστασία Θυμάτων) Νόμος του 2000

Περιέχει διατάξεις που προβλέπουν την απομάκρυνση ανηλίκου ατόμου και την τοποθέτησή του/της σε ασφαλές μέρος ή την ανάθεση της φροντίδας του/της στον/στην Διευθυντή/ρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας..

- Ο περί της Θέσπισης Ελάχιστων Προτύπων σχετικά με τα Δικαιώματα, την Υποστήριξη και την Προστασία Θυμάτων της Εγκληματικότητας Νόμος του 2016

Περιέχει διατάξεις που διασφαλίζουν ότι οι ανάγκες των θυμάτων αντιμετωπίζονται σε εξατομικευμένη βάση χωρίς διακρίσεις, μέσω μιας στοχευμένης προσέγγισης που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ενημέρωσης για την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων ΑΓΓΟ, και στη διασφάλιση των δικονομικών τους δικαιωμάτων.

- Ο περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2021

Προβλέπει την απομάκρυνση του θύματος ενός αδικήματος που αφορά βία κατά των γυναικών και την τοποθέτησή του σε ασφαλές μέρος, ενώ εάν είναι παιδί, την ανάθεση της φροντίδας του στον/στην Διευθυντή/ρια Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας.

Υπάρχουν επίσης γενικοί νόμοι για την προστασία των παιδιών οι οποίοι καλύπτουν κορίτσια που κινδυνεύουν από ΑΓΓΟ:

- Ο περί Παιδίων Νόμος (Κεφ. 352).

Για τις περιπτώσεις παιδιών που κινδυνεύουν από ΑΓΓΟ, οι πιο σχετικές διατάξεις είναι οι εξής:

- Άρθρο 64(1)(δ): Τοποθέτηση του παιδιού για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, που δεν υπερβαίνει τα τρία έτη, υπό την εποπτεία λειτουργού πρόνοιας ή επιτηρητή/ριας.
- Άρθρο 68(1): Επιτρέπει την απομάκρυνση του παιδιού από το σπίτι του και την τοποθέτησή του υπό τη φροντίδα κατάλληλου προσώπου, συγγενικού ή μη, το οποίο είναι πρόθυμο να φροντίσει το παιδί.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

- Δ/Υ

Οι υπηρεσίες πρόληψης και προστασίας του ΑΓΓΟ δεν ενσωματώνονται στα ευρύτερα συστήματα παραπομπής για σεξουαλική και έμφυλη βία μεταξύ διαφορετικών τομέων, συμπεριλαμβανομένων των γραμμών βοήθειας και των καταλυμάτων

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Συμμετοχή της κοινότητας

Διαθέτει η κυβέρνηση επίσημο σύστημα για τη συνεργασία με τις κοινότητες που πλήττονται από τον ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- Όχι, δεν υπάρχει επίσημο σύστημα

Δ/Υ

ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ: Χρηματοδότηση πρωτοβουλιών για τον τερματισμό του ΑΓΓΟ

Διαθέτει η κυβέρνηση ειδικό σύστημα χρηματοδότησης για δραστηριότητες σχετικά με τον τερματισμό του ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- Όχι, δεν υπάρχει ειδικό σύστημα χρηματοδότησης

Υπάρχει περιορισμένη χρηματοδότηση για βραχυπρόθεσμες δράσεις στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 2023-2028 για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

- Δ/Υ

Δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση για εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις γυναίκες και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με στόχο την αποτελεσματική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του ΑΓΓΟ.

3. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Ολιστικές υπηρεσίες φροντίδας υγείας

Διατίθεται ψυχολογική, σεξολογική και γυναικολογική περίθαλψη για τις επιζήσασες του ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- Όχι, δεν υπάρχει επίσημο σύστημα

Σύμφωνα με τη Βασική Έκθεση Αξιολόγησης για την Κύπρο (2022) της GREVIO ήδη από το 2016 τα θύματα του ΑΓΓΟ μπορούν να λαμβάνουν ιατρική υποστήριξη από εκπαιδευμένους/ες γυναικολόγους στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος III και ψυχοκοινωνική υποστήριξη από τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας και κοινωνικής πρόνοιας. Ωστόσο, δεν υπάρχουν επίσημες διαδικασίες ούτε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με ψυχολογική, σεξολογική ή γυναικολογική περίθαλψη για τις επιζήσασες του ΑΓΓΟ.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

- Είδος υπηρεσίας

Δεν υπάρχουν επίσημες διαδικασίες.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Εγχείρηση ανάπλασης

Είναι δυνατόν να γίνει χειρουργική επέμβαση ανάπλασης;

Κωδικός

- Όχι, δεν υπάρχει δυνατότητα επανορθωτικής χειρουργικής επέμβασης

Παρότι υπάρχουν ανεπίσημα στοιχεία ότι χειρουργικές επεμβάσεις για την αποκατάσταση των επιπλοκών στην υγεία λόγω του ΑΓΓΟ πραγματοποιούνται σε δημόσια νοσοκομεία, δεν υπάρχουν επίσημα δεδομένα.

Κωδικός

• Δ/Υ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Προϋποθέσεις υποδοχής

Οι συνθήκες υποδοχής ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αιτουσών άσυλο που έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ όσον αφορά την ευαισθησία σε θέματα φύλου και την πρόσβαση σε επαρκείς εξειδικευμένες υπηρεσίες;

Κωδικός

• Δεν υπάρχουν στοιχεία

Η Κύπρος ήδη ερμηνεύει με γνώμονα το φύλο τους λόγους που προβλέπονται στη Σύμβαση της Γενεύης για τη χορήγηση προστασίας σε προσφύγισσες, όπως καθορίζεται στο άρθρο 3Γ του περί Προσφύγων Νόμου του 2000 (6(Ι)/2000). Άσυλο μπορεί να χορηγηθεί σε γυναίκες ή κορίτσια που έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ ή κινδυνεύουν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ. Η Κύπρος έχει ενσωματώσει την αρχή της μη επαναπροώθησης στην εθνική της νομοθεσία, όπως διατυπώνεται στο άρθρο 4(α) του ίδιου Νόμου. Οι διαδικασίες ασύλου και τα κέντρα υποδοχής λαμβάνουν υπόψη ζητήματα φύλου αλλά σε περιορισμένο βαθμό. Για παράδειγμα, οι αιτούσες άσυλο μπορούν να ζητήσουν να εξεταστούν/διερμηνευθούν από γυναίκα (EIGE, 2018).

Έχει θεσπιστεί επίσης ένας μηχανισμός για την αναγνώριση ευάλωτων αιτουσών άσυλο, ωστόσο οι γυναίκες ή τα κορίτσια που έχουν υποβληθεί ή κινδυνεύουν να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ δεν συγκαταλέγονται στις ομάδες υψηλής ευάλωτοτητας, εκτός και αν αναφέρουν επιπλοκές υγείας λόγω του ΑΓΓΟ ή έχουν άλλους δείκτες ευάλωτοτητας, όπως ζητήματα ψυχικής υγείας, εγκυμοσύνη κ.λπ. Σε αυτές τις περιπτώσεις παραπέμπονται στις γενικές υπηρεσίες υγείας (AIDA, 2020).

Πέραν αυτού, στα κέντρα υποδοχής δεν υπάρχουν εξειδικευμένες υπηρεσίες για τις επιζηήσασες του ΑΓΓΟ (Κοινή Έκθεση Joint Shadow Report για την Κύπρο, 2021).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Κατάρτιση σχετικών επαγγελματιών

Προβλέπεται κατάρτιση των επαγγελματιών για τον ΑΓΓΟ;

Κωδικός

- **Ναι, ωστόσο οι ενότητες για τον ΑΓΓΟ στο πρόγραμμα εκπαίδευσης/κατάρτισης επαγγελματιών είναι προαιρετικές**

Η κατάρτιση σχετικά με τον ΑΓΓΟ δεν περιλαμβάνεται στην υποχρεωτική αρχική ή συνεχιζόμενη κατάρτιση/εκπαίδευση των περισσότερων επαγγελματιών που ασχολούνται με άτομα τα οποία πλήττονται από τον ΑΓΓΟ. Υπάρχουν προαιρετικές ευκαιρίες κατάρτισης για επαγγελματίες υγείας και άλλους/ες επαγγελματίες οι οποίες παρέχονται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Η Εθνική Στρατηγική για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας 2023-2028 προβλέπει τη συστηματική κατάρτιση των επαγγελματιών της πρώτης γραμμής, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών, των υπαλλήλων κοινωνικής πρόνοιας, των επαγγελματιών υγείας και των εκπαιδευτικών, για όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών, καθώς και του ΑΓΓΟ.

Ο ΑΓΓΟ καλύπτεται επίσης –αν και εν συντομία– στα πανεπιστημιακά προγράμματα σπουδών που σχετίζονται με τη Νοσηλευτική και την Ιατρική.

Υπάρχουν περιορισμοί;

Κωδικός

- **Είδος επαγγελματία**
- **Προαιρετικός**
- **Λοιπά**

- **Είδος επαγγελματία και Προαιρετικός:** Κατάρτιση διατίθεται για επαγγελματίες υγείας και φοιτήτριες/φοιτητές πανεπιστημίων στις επιστήμες υγείας.
- **Λοιπά:** Η κατάρτιση δεν πραγματοποιείται συστηματικά· μέχρι σήμερα υπήρξε μια μεμονωμένη πρωτοβουλία από το Υπουργείο Υγείας.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Συμβουλευτική και υποστήριξη

Τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας

- Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ): Γραμμή βοήθειας – 1440, Επικοινωνία μέσω μηνυμάτων SMS – 99984042
- Σύνδεσμος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ) και «Hope For Children» CRC Policy Center (HFC): Γραμμή βοήθειας – 116111
- Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού: 1455

Κρατικές υπηρεσίες

- Αστυνομία Κύπρου: 112 /119, police@police.gov.cy
- Υπηρεσία Ασύλου, Υπουργείο Εσωτερικών: +35722445245 ή +35722445265, info@asylum.moi.gov.cy
- Συμβουλευτική Επιτροπή για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας στην Οικογένεια (Λευκωσία): +35722775888
- Εξωτερικά Ιατρεία της Γυναικολογικής και Μαιευτικής Κλινικής, Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ, Λευκωσία, Κύπρος: +35722 05000 (τηλεφωνικό κέντρο)
- Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: 22 873 200, childcom@ccr.gov.cy, <http://www.childcom.org.cy/>

ΜΚΟ/Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών

- Αντιπροσωπεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο: +35722359057/43/ +35722660164, cypni@unhcr.org, <https://www.unhcr.org/cy/>
- Κυπριακό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (Λευκωσία): +35722205959
- Caritas (Λευκωσία, Λάρνακα, Πάφος): +35722662606, administration@caritascyprus.org, <http://caritascyprus.com/>
- Hope for Children (UNCRC Policy Centre): +35722103234, info@uncrcpc.org, <https://uncrcpc.org.cy/en/>
- Cyprus Stop Trafficking (Λευκωσία): +35797853767 / +35722771063
- ΚΙΣΑ Κέντρο Μεταναστών και Προσφύγων (Λευκωσία): +35722878181 / +35799098189
- Generation for Change CY (Λευκωσία): +35722100794

4. ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Επιπολασμός του ΑΓΓΟ

Υπάρχουν έρευνες ή/και εκτιμήσεις για τον υπολογισμό του επιπολασμού του ΑΓΓΟ στη χώρα;

Κωδικός

- Όχι

Πώς συγκεντρώθηκαν τα δεδομένα;

Κωδικός

- Δ/Υ

ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Κίνδυνος ΑΓΓΟ

Υπάρχουν έρευνες ή/και εκτιμήσεις για τον υπολογισμό του αριθμού των κοριτσιών που κινδυνεύουν από ΑΓΓΟ στη χώρα;

Κωδικός

- Ναι

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) (2018), [Estimation of girls at risk of female genital mutilation in the European Union](#) (Εκτίμηση των κοριτσιών που διατρέχουν κίνδυνο ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση).

- Από το 2018 κινδυνεύουν από ακρωτηριασμό γεννητικών οργάνων 132 γυναίκες και κορίτσια που ζουν στην Κύπρο.

Πώς συγκεντρώθηκαν τα δεδομένα;

Κωδικός

- Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE)

ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Εθνικό μητρώο υποθέσεων ΑΓΓΟ

Υπάρχει εθνικό μητρώο όπου συγκεντρώνονται όλες οι υποθέσεις ΑΓΓΟ;

Κωδικός

• Όχι

- Δεν υπάρχει εθνικό μητρώο όπου συγκεντρώνονται οι υποθέσεις ΑΓΓΟ στην Κύπρο.
- Ανεπίσημα στοιχεία συλλέγονται από το Γυναικολογικό και Παιδιατρικό Τμήμα του Νοσοκομείου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ σχετικά με επιζήσασες ΑΓΓΟ που έλαβαν υπηρεσίες το 2023. Καταγράφηκαν μόνο δύο περιπτώσεις γυναικών με ΑΓΓΟ. Και οι δύο περιπτώσεις είχαν ζητήσει υπηρεσίες υγείας για τοκετό. Η πρώτη κατατάχθηκε με ΑΓΓΟ Τύπου 1 και η δεύτερη με ΑΓΓΟ Τύπου 3. Δεν υπάρχουν πληροφορίες σχετικά με περιπτώσεις ΑΓΓΟ στις υπηρεσίες εξωτερικών ιατρείων.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ: Αιτήσεις/υποθέσεις ασύλου λόγω ΑΓΓΟ

Υπάρχει σύστημα συλλογής δεδομένων για την καταγραφή των υποθέσεων ασύλου που ζητήθηκε ή/και χορηγήθηκε για λόγους ΑΓΓΟ;

Κωδικός

• Όχι

Δ/Υ

5. ΟΡΟΣΗΜΑ & ΟΡΘΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ: Ορόσημα

Υπάρχουν ορόσημα για τον τερματισμό του ΑΓΓΟ στη χώρα που ενδεχομένως δεν έχουν καλυφθεί στις παραπάνω ενότητες;

Κωδικός

• **Ναι**

1. **Νομοθεσία** που ψηφίστηκε το 2003 και ποινικοποιεί συγκεκριμένα τον ΑΓΓΟ: Ο περί Ποινικού Κώδικα Νόμος Κεφ. 154 (τροποποίηση 48 (I)/2003).
2. Η **Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης** υπογράφηκε το 2015 και επικυρώθηκε το 2017. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 2018.
3. Μετά την κύρωση της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, η Κύπρος ψήφισε τον περί της Πρόληψης και της Καταπολέμησης της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και περί Συναφών Θεμάτων Νόμο του 2021 (115(I)/2021).

Ορθές πρακτικές

Κωδικός

• **Ναι**

Η πλατφόρμα για τον Τερματισμό του ΑΓΓΟ END FGM E-Campus: E-Learning for Professionals in Europe είναι μια δωρεάν ευρωπαϊκή πλατφόρμα ηλεκτρονικής μάθησης για επαγγελματίες που ασχολούνται με άτομα τα οποία πλήττονται από τον ΑΓΓΟ. Η πλατφόρμα προσφέρει ενότητες για την υγεία, την πρόληψη, την προστασία και τη συμμετοχή της κοινότητας και είναι διαθέσιμη σε πέντε γλώσσες, μεταξύ αυτών η αγγλική και η ελληνική.

Το Σπίτι της Γυναίκας

Το Σπίτι της Γυναίκας προσφέρει υπηρεσίες υποστήριξης σε γυναίκες και τα παιδιά τους, καθώς και σε κορίτσια κάτω των 18 ετών, που είναι θύματα βίας, ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους. Λειτουργεί ως διεπιστημονικό κέντρο, φιλικό προς τα θύματα βίας, όπου επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων (π.χ. κλινικοί ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί, ειδικά καταρτισμένα μέλη της αστυνομίας κ.λπ.) συνεργάζονται με στόχο την παροχή προστασίας και εξειδικευμένης υποστήριξης στα θύματα βίας και τις οικογένειές τους.

ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΩΔΙΚΩΝ

- **Πράσινο (Ναι)**
- **Μπλε (Ναι, αλλά καλύπτεται εν μέρη ή καθόλου από την ασφάλεια υγείας)**
- **Πορτοκαλί (Ναι, αλλά καλύπτεται εν μέρη ή καθόλου)**
- **Μωβ (Εγγώριο επίπεδο)**
- **Κόκκινο (Όχι)**
- **Γκρι (Χωρίς στοιχεία)**